

A photograph of a woman with short grey hair, wearing a blue dress and carrying a grey shoulder bag, walking on a paved path. She is walking past a two-story brick house with large windows and a balcony. There are green bushes in front of the house. A blue diagonal graphic element is overlaid on the left side of the image.

Zicht op de Maastrichtse woonzorgopgave

24.090

Onderzoeksrapport wonen en zorg aan gemeente Maastricht

7 maart 2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Leeswijzer	3
2. Huidig en verwacht zorggebruik	5
2.1 Stelselwetten als uitgangspunt	5
2.2 Zorgverzekeringswet (Zvw)	6
2.3 Wet langdurige zorg (Wlz)	8
2.4 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo2015)	12
2.5 Jeugdwet	15
3. Wonen en zorg voor ouderen (65-plus)	17
3.1 Dubbele vergrijzing in de gemeente Maastricht	17
3.2 Verschuivingen binnen de oudere doelgroep zichtbaar	20
4. Aandachtsgroepen	21

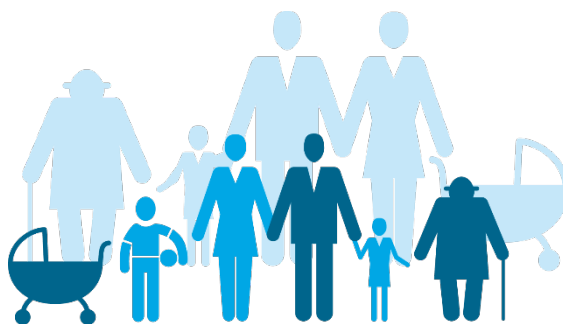
1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Maastricht – als voormalige centrumgemeente – zet zich in voor balans in de driehoek van wonen, zorg en welzijn. Om een passende visie met uitgangspunten te formuleren, is het van belang de opgaven in beeld te brengen. Denk aan de demografische veranderingen als vergrijzing, maar ook de omvang en uitstroom van aandachtsgroepen. Bij inwerkingtreding van de Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv) is het in beeld brengen van aandachtsgroepen¹ nodig om toe te werken naar de fair share-afspraken. Voorliggend onderzoeksrapport gaat in op deze opgaven voor de gemeente Maastricht en waar mogelijk in vergelijking met de regio Maastricht-Heuvelland. Daarmee dient het rapport als basis voor het Programma Wonen & Zorg inclusief koers voor de uitvoeringsagenda. Het onderzoeksrapport is een rapport van Stec Groep aan de gemeente Maastricht. Wanneer er ‘we’ geschreven wordt, dan bedoelen we ‘Stec Groep’.

1.2 Leeswijzer

De opgaven rondom wonen en zorg in de gemeente Maastricht komen terug in hoofdstuk 2. De opgaven zijn hier uitgesplitst aan de hand van de vier stelselweten. Vervolgens staat in hoofdstuk 3 de ontwikkeling van ouderen: de grootste aandachtsgroep in de gemeente Maastricht (en in Nederland). Tot slot staat in hoofdstuk 4 de omvang en uitstroom van de andere aandachtsgroepen benoemd.

¹ In het voorstel van de Wet versterking regie volkshuisvesting vallen onder aandachtsgroepen: mantelzorgverleners en -ontvangers, mensen met een lichamelijke, verstandelijke of zintuigelijke beperking of psychische aandoening, uitstromers uit intramurale zorginstellingen (maatschappelijke opvang, opvang van slachtoffers van geweld in huiselijke kring/ “vrouwenopvang”, opvang van slachtoffers van mensenhandel, beschermd wonen, instellingen voor klinische geestelijke gezondheidszorg en forensische zorg, instellingen voor jeugdhulp), woningzoekenden na (jeugd)detentie, (dreigend) dakloze mensen, stoppende sekswerkers, statushouders, arbeidsmigranten, studenten en woonwagenbewoners.

Opgaven in beeld op CBS-wijkniveau

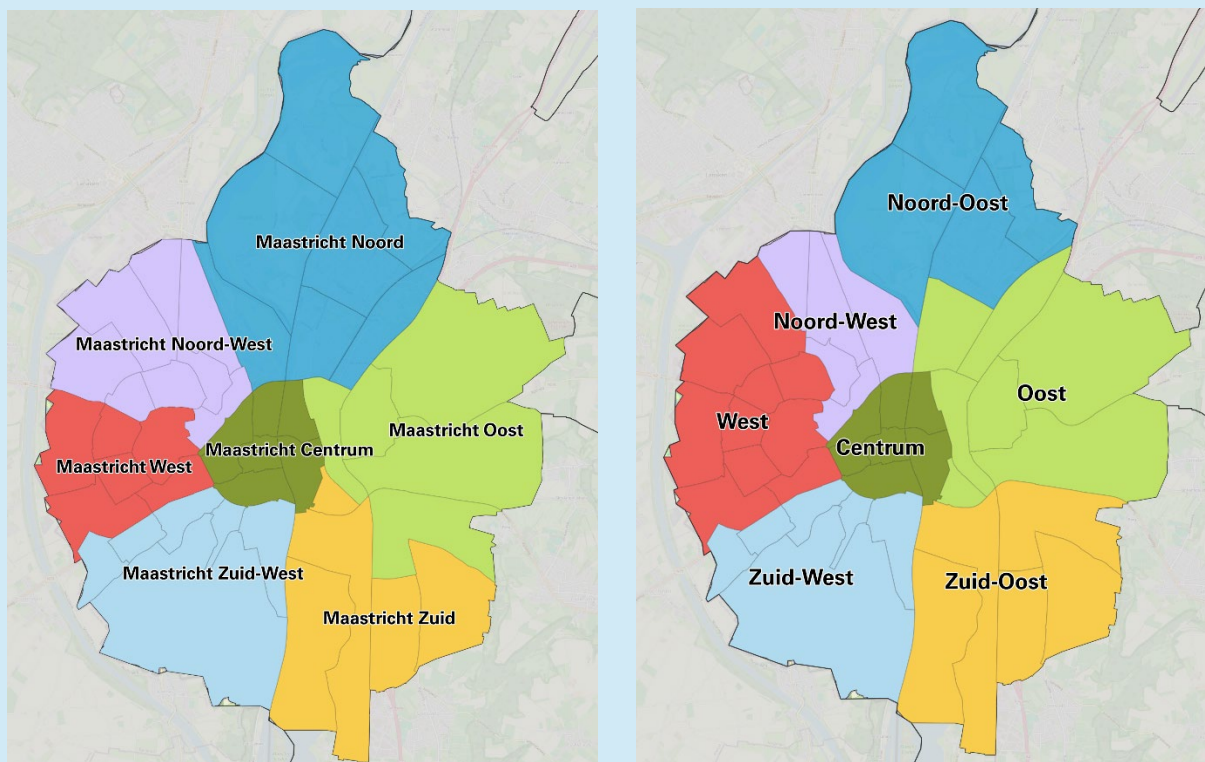
Op naar meer veerkracht in Maastricht

De gemeente Maastricht is opgedeeld in zeven stadsdelen. Het coalitieakkoord 2022-2026 'Maastricht, stad van verbondenheid' schetst het belang van deze stadsdelen met elk een aangewezen gebiedsregisseur. Doel is om de Maastrichtse wijken veerkrachtig(er) te maken. De stadsdelen met elk een gebiedsgerichte aanpak staan in directe verbinding met het Programma Wonen en Zorg.

Voor toekomstverwachtingen CBS-wijken als uitgangspunt

De cijfermatige verdieping in deze bijlage heeft een andere geografische uitwerking dan op stadsdeelniveau (linker kaartje). De analyses zijn namelijk op CBS-wijkniveau uitgewerkt (rechter kaartje). Voor het maken van inschattingen voor de toekomst op laag schaalniveau is dit nodig. Kortom, wanneer in voorliggend document gesproken wordt over wijkniveau, dan wordt de CBS-wijkindeling bedoeld.

Figuur: Stadsdelen (links) versus CBS-wijken (rechts)

Bron: Gemeente Maastricht, document 'wijken versus stadsdelen'. Bewerking Stec Groep, 2024

2. Huidig en verwacht zorggebruik

2.1 Stelselwetten als uitgangspunt

Leidende principes voor een eerlijke toegang tot zorg en ondersteuning

Het Nederlandse zorgstelsel legt de basis voor de zorg in Nederland en biedt daarmee het kader waarnaar overheden en zorgaanbieders handelen. Het zorgstelsel is gebaseerd op de principes:

- toegang tot zorg voor iedereen;
- solidariteit via een voor iedereen verplichte zorgverzekering; en
- een goede kwaliteit van zorg.

Het zorgstelsel in Nederland is geregeld aan de hand van vijf stelselwetten: de Zorgverzekeringswet (Zvw), de Wet langdurige zorg (Wlz), de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Wet publieke gezondheid (Wpg).²

Onderzoek wonen en zorg Maastricht gaat in op vier van de vijf stelselwetten

In dit hoofdstuk gaan we in op het zorggebruik vanuit deze verschillende stelselwetten. Geen onderdeel van deze verkenning vormt het zorggebruik vanuit de Wet publieke gezondheid.

Figuur 1: Vijf stelselwetten die de zorg in Nederland regelen

Bron: Stec Groep, 2024

² Andere wetten raken hieraan, zoals de Participatiewet, Wet zorg en dwang en de Wet forensische zorg.

2.2 Zorgverzekeringswet (Zvw)

Zorgverzekeringswet is voor iedereen

De zorgverzekeringswet (Zvw) stelt een ziektekostenverzekering (basispakket) verplicht voor alle Nederlandse ingezetenen en mensen die in het buitenland wonen maar uit Nederland inkomsten uit arbeid ontvangen. De zorg die via de Zorgverzekeringswet geleverd wordt kan bestaan uit een behandeling, dienst of product. In het Besluit zorgverzekering (Bzv) staan de vormen van zorg opgesomd die in het basispakket van de zorgverzekering vallen. Dit is onder meer sommige eerstelijnszorg zoals een huisarts, maar ook wijkverpleging. Andere eerstelijnszorg, zoals de kosten van een bezoek aan een tandarts of fysiotherapeut, vallen (gedeeltelijk) buiten dit basispakket.

Focus op de zorg vanuit de Zvw die invloed heeft op de woningbehoefte

In dit onderzoek richten we ons met name op personen en/of huishoudens voor wie hun zorggebruik invloed heeft op hun woningbehoefte. Het gebruik van wijkverpleging is daarbij een cruciale factor. Dit betekent immers dat deze personen ondersteuning nodig hebben om zelfstandig te kunnen wonen. Deze personen hebben vaak echter geen 24-uurszorg nodig, doordat ze een groot deel van de tijd zelfredzaam zijn. We nemen in dit onderzoek alle personen en/of huishoudens mee die in 2021 wijkverpleging hebben ontvangen. Dit kan in sommige gevallen ook van tijdelijke aard zijn geweest.

Behoefte aan wijkverpleging in Maastricht en regio groeit aankomende jaren met circa 25%

Met CBS Microdata hebben we inzicht in het aantal personen en huishoudens dat in 2021 zorgkosten heeft gehad voor wijkverpleging. Op basis van verwachte demografische ontwikkelingen maken we een inschatting van het aantal huishoudens dat in de periode 2024 tot en met 2040 wijkverpleging nodig heeft. In 2024 waren er 4.535 huishoudens in Maastricht die gebruik maken van wijkverpleging. We zien dat het aantal huishoudens dat naar verwachting wijkverpleging wil gebruiken fors toeneemt met circa 1.110 huishoudens (+24%) tot en met 2040. Dit komt met name door een sterke toename van oudere huishoudens. Dat zijn namelijk de huishoudens die relatief vaak wijkverpleging gebruiken (zie ook tabel 2 op de volgende pagina). De relatieve toename van circa 25% in Maastricht is vergelijkbaar met de ontwikkeling in de regio Maastricht-Heuvelland aankomende jaren.

Tabel 1: Ontwikkeling huishoudens die gebruik maken van wijkverpleging via Zvw in periode 2024-2041, in regio Maastricht- Heuvelland en gemeente Maastricht

Niveau	Naam	2024	2031	2024-2031	2041	2024-2041	
		Aantal	Aantal	Ontw.	Aantal	Ontw.	%
Regio	Maastricht-Heuvelland	7.720	8.675	+955	9.740	+2.020	+26%
Gemeente	Maastricht	4.535	5.040	+505	5.645	+1.110	+24%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijftallen en hele percentages

Vooraf oudere huishoudens met wijkverpleging

We delen de ontwikkeling van het aantal huishoudens dat gebruik maakt van wijkverpleging in naar leeftijd en samenstelling. De meerderheid (circa 60%) van alle huishoudens die in 2024 gebruik maken van wijkverpleging is 75 jaar en ouder. Tot en met 2040 neemt met name de wijkverpleging toe aan de doelgroepen alleenstaanden en stellen tussen 75 en 85 jaar (+350) en ouder dan 85 jaar (+860). Dit hangt samen met de (dubbele) vergrijzing en daarmee de toename van het aantal oudere huishoudens in Maastricht dat gebruik gaat maken van wijkverpleging. Ook de stijging van wijkverpleging aan de doelgroep 'overige huishoudens' hangt direct samen met deze (dubbele) vergrijzing. Deze doelgroep bestaat voor 95% uit 55-plussers. Van de overige huishoudens heeft zelfs 85% een leeftijd van 75 of ouder. Zeer waarschijnlijk zijn dit ouderen in zorgcomplexen (met aanleunwoningen) en (inwonende) mantelzorgontvangers. De steeds ouder wordende bevolking zorgt er daarnaast voor dat de wijkverpleging aan alleenstaanden en stellen tot 75 jaar zal afnemen op de langere termijn.

Tabel 2: Ontwikkeling huishoudens met wijkverpleging naar leeftijd in de gemeente Maastricht, 2024-2041

Doelgroep	2024	2031	2024-2031		2041	2024-2041	
	Aantal	Aantal	Ontw.	%	Aantal	Ontw.	%
A&S <65 jaar	515	470	-45	-9%	450	-65	-13%
A&S 65-75 jaar	790	815	+25	+3%	680	-112	-14%
A&S 75-85 jaar	1.620	1.835	+215	+13%	1.965	+350	+21%
A&S >85 jaar	1.105	1.380	+275	+25%	1.965	+860	+78%
Gezinnen	355	365	+6	+2%	395	+40	+11%
Overig	150	175	+25	+17%	190	+40	+27%
Totaal	4.535	5.040	+505	+11%	5.645	+1.110	+24%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijfthallen en hele percentages

2.3 Wet langdurige zorg (Wlz)

Zorg vanuit de Wlz is 24 uur per dag bereikbaar en nabij

De Wet langdurige zorg (Wlz) regelt zware, intensieve zorg voor kwetsbare ouderen, mensen met een handicap en mensen met een psychische aandoening. Het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) beoordeelt of iemand in aanmerking komt voor zorg uit de Wlz. Dit is het geval wanneer iemand intensieve zorg of toezicht nodig heeft. Deze persoon kan vervolgens een keuze maken over de leveringsvorm van de zorg, bijvoorbeeld thuis in de eigen (zorggeschikte/geclusterde) woning of in een instelling. De ontwikkeling van het aantal personen dat gebruik maakt van Wlz is zeer relevant voor de verwachte huisvestingsvraag van zorgbehoevenden. Hieronder hebben we op basis van CBS Microdata (personen met Wlz-indicatie) en de Progneff-prognose een inschatting gemaakt van de verwachte vraag naar Wlz-zorg.

Naar verwachting +370 Wlz-cliënten tot 2031 en +785 Wlz-cliënten tot 2041 in Maastricht

Het aantal Wlz-cliënten gaat over personen met een Wlz-indicatie. Dit betreft zowel personen in een instelling (intramuraal) als personen die langdurige zorg thuis ontvangen (extramuraal). Voor de gemeente Maastricht neemt het aantal Wlz-cliënten toe tot en met 2040. Ten opzichte van 2024 gaat het om een toename van circa 25%. Met name vergrijzing ligt hieraan ten grondslag. Elke wijk binnen de gemeente kan een stijging verwachten, behalve Zuidwest; daar blijft het aantal Wlz-cliënten gelijk. De grootste absolute stijging landt in West. Ook de wijken Oost, Zuidoost en Noordoost huisvesten grotere aantallen Wlz-cliënten in 2041. De relatieve stijging is in Noordoost veruit het sterkst gezien de kleine aantallen personen met Wlz-indicatie in 2024. Hetzelfde geldt voor de wijk Noordwest.

Tabel 3: Ontwikkeling Wlz-cliënten in de gemeente Maastricht, 2024-2041

Niveau	Naam	2024	2031	2024-2031	2041	2024-2041	
		Aantal	Aantal	Ontw.	Aantal	Ontw.	%
Gemeente	Maastricht	3.135	3.505	+370	3.920	+785	+25%
Wijken	Noordoost	30	65	+35	130	+100	+333%
	Noordwest	20	25	+5	35	+15	+75%
	Oost	875	980	+105	1.030	+155	+18%
	West	725	875	+150	1.040	+315	+43%
	Zuidoost	675	750	+75	805	+130	+19%
	Zuidwest	240	235	-5	240	+0	+0%
	Centrum	570	575	+5	640	+70	+12%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2022), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijftallen en hele percentages

Sterke relatieve groei van ruim 60% bij huishoudens met Wlz-indicatie in de gemeente

Wanneer we kijken naar de ontwikkeling van het aantal Wlz-cliënten naar huishoudens, dan krijgt de gemeente Maastricht er tot en met 2040 ruim duizend huishoudens bij die gebruik maken van de Wlz. Dit staat gelijk aan een stijging van circa 60% in 2041 ten opzichte van 2024. Deze groei is vergelijkbaar met die in de regio. Huishoudens hebben alleen betrekking op extramurale zorg (geen 24-uurszorg in een instelling). In lijn met de trend van extramuralisering neemt langdurige zorg aan huis naar verwachting sterk toe, wat de behoefte aan zorggeschikte woningen vergroot.

Tabel 4: Ontwikkeling aantal huishoudens dat gebruik maakt van de Wlz, 2024-2041

Niveau	Naam	2024	2031	2024-2031	2041	2024-2041	
		Aantal	Aantal	Ontw.	Aantal	Ontw.	%
Regio	Maastricht-Heuvelland	2.920	3.655	+745	4.715	+1.795	+62%
Gemeente	Maastricht	1.695	2.095	+400	2.740	+1.045	+62%
Wijken	Noordoost	25	60	+35	125	+100	+400%
	Noordwest	20	25	+5	35	+15	+75%
	Oost	395	480	+85	620	+225	+57%
	West	550	665	+115	830	+280	+51%
	Zuidoost	295	360	+65	480	+185	+63%
	Zuidwest	115	155	+40	210	+95	+83%
	Centrum	295	350	+55	440	+145	+49%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijftallen en hele percentages

Toename van het aantal Wlz-cliënten landt volledig in leeftijdsklasse 75 jaar en ouder

Van de circa 3.135 personen die in 2024 gebruik van de zorg uit de Wlz zijn er 1.085 jonger dan 65 jaar (35%). Circa 965 personen zijn ouder dan 65 jaar (31%). Naar verwachting zal de komende jaren het aantal personen dat gebruik maakt van zorg uit de Wlz toenemen. Tot 2031 neemt het aantal 65-plussers dat Wlz-cliënt is toe. De groei is het sterkst bij personen tussen de 75 en 85 jaar. Door toenemende vergrijzing daalt de groei voor personen onder de 75 jaar met Wlz-indicatie tot 2041 met in totaal 120 personen. Tegelijkertijd is deze stijging weer sterker voor personen ouder dan 75 jaar. Tot 2041 neemt dit aantal toe met in totaal 900 personen. De grootste groei vindt plaats bij personen in de oudste leeftijdscategorie van 85 jaar en ouder (+67%).

Tabel 5: Ontwikkeling Wlz-cliënten naar leeftijd in de gemeente Maastricht, 2024-2041

Leeftijd	2024	2031	2024-2031		2041	2024-2041	
	Aantal	Aantal	Ontw.	%	Aantal	Ontw.	%
<65 jaar	1.085	1.035	-50	-5%	970	-115	-11%
65-75 jaar	345	405	+60	+17%	340	-5	-1%
75-85 jaar	745	920	+175	+23%	1.000	+255	+34%
>85 jaar	965	1.145	+180	+19%	1.610	+645	+67%
Totaal	3.135	3.505	+370	+12%	3.920	+785	+25%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijftallen en hele percentages.

Tot 2041 sterkste toename in de Wlz-cliënten met psychogeriatrische en somatische grondslag

Van de circa 3.135 personen die in 2024 gebruik van de zorg uit de Wlz hebben er 960 een psychogeriatrische grondslag. Daarmee is deze doelgroep momenteel het grootst. Vanwege een toename van 1.420 personen blijven cliënten met een psychogeriatrische aandoening de grootste groep in 2041. Tot 2041 komen eveneens ruim duizend Wlz-cliënten bij met een somatische grondslag. Relatief gezien is dit de sterkste groei van alle grondslagen (63%). De toename van het aantal cliënten met een psychogeriatrische en somatische grondslag is met name toe te schrijven aan de al ingezette vergrijzing (zie hiervoor hoofdstuk 3 voor de algehele huishoudensontwikkeling in de gemeente Maastricht). Het aantal personen in de Wlz met een lichamelijk handicap neemt daarentegen licht toe. Voor cliënten met een psychiatrische, verstandelijke en zintuiglijke handicap is een afname verwacht.

Tabel 6: Wlz-cliënten naar dominante grondslag in de gemeente Maastricht, 2024-2041

Grondslag	2024	2031	2024-2031		2041	2024-2041	
	Aantal	Aantal	Ontw.	%	Aantal	Ontw.	%
Lichamelijke handicap	335	355	+20	+6%	355	+20	+6%
Psychiatrisch	350	340	-10	-3%	330	-20	-3%
Psychogeriatrisch	960	1.150	+190	+10%	1.420	+460	+48%
Somatisch	655	820	+165	+9%	1.065	+410	+63%
Verstandelijke handicap	820	820	+0	0%	730	-90	-11%
Zintuigelijke handicap	20	15	-5	-25%	15	-5	-25%
Totaal	3.135	3.505	+370	+12%	3.920	+785	+25%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijftallen en hele percentages

Toename van het aantal Wlz-cliënten tot 2041 landt volledig 'thuis'

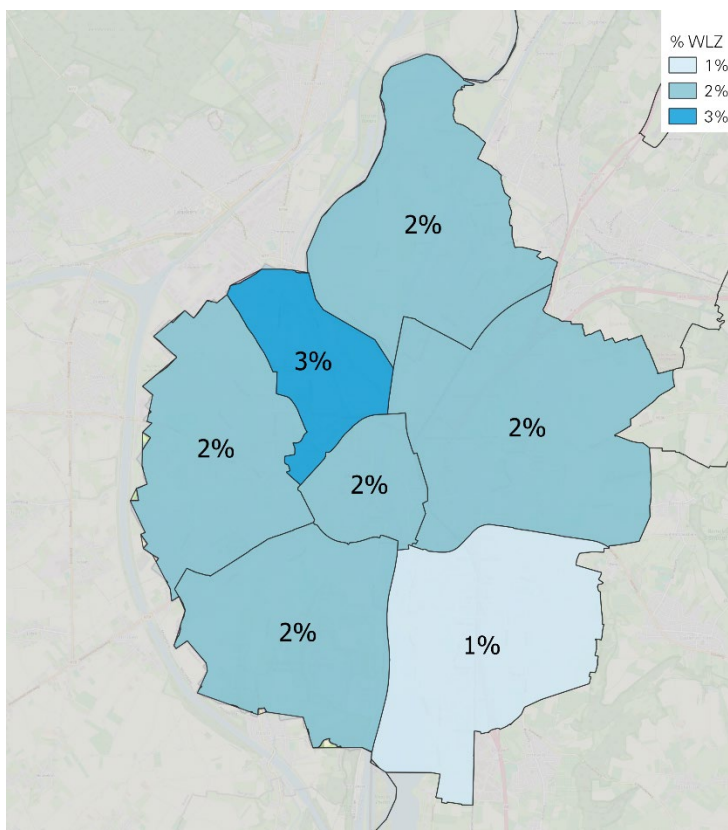
Van de circa 3.135 personen die in 2024 gebruik maken van zorg uit de Wlz wonen 1.605 binnen een instelling (51%). De andere helft (49%) ontvangt de zorg 'thuis'. Vanwege de beperking van de uitbreiding het aantal instellingsplekken zal het groeiende aantal Wlz-cliënten tot 2041 in toenemende mate 'thuis' zorg ontvangen (+925 cliënten). 'Thuis' zal in veel gevallen echter geen reguliere woning betekenen, maar een woning die geschikt is om zware zorg te kunnen ontvangen. CBS Microdata geeft geen verdere specificering van de leveringsvorm. Hierdoor baseren we onze prognose op dit onderscheid (instelling of thuis). De afname van het aantal Wlz-cliënten binnen een instelling hangt samen met de afname van het aantal personen met een indicatie psychiatrische, verstandelijke of zintuigelijke handicap. Tegelijkertijd wonen mensen met een Wlz-indicatie vaker (langer) thuis. Die trend is al een aantal jaren gaande en is ook zichtbaar in de data.

Tabel 7: Ontwikkeling Wlz-cliënten naar leveringsvorm in de gemeente Maastricht, 2024-2041

Leverings- vorm	2024	2031	2024-2031		2041	2024-2041	
	Aantal	Aantal	Ontw.	%	Aantal	Ontw.	%
Instelling	1.605	1.600	-5	0%	1.460	-145	-9%
Thuis	1.530	1.905	+375	+25%	2.455	+925	+60%
Totaal	3.135	3.505	+370	+12%	3.920	+785	+25%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijftallen en hele percentages

Figuur 2: Aandeel WLZ-cliënten ten opzicht van de totale bevolking per CBS-wijk in de gemeente Maastricht

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021). Bewerking Stec Groep (2024)

2.4 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo2015)

Gemeenten verantwoordelijk voor de zorg vanuit de Wmo2015, net zoals voor de Jeugdwet

De Wet maatschappelijke ondersteuning is een gedecentraliseerde wet sinds 2015. Dit houdt in dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de aanspraak die op deze wet gemaakt wordt. Deze wet moet het mogelijk maken dat personen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Hiervoor worden verschillende voorzieningen aangeboden, waarbij onderscheid wordt gemaakt in algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. De maatwerkvoorzieningen (denk aan hulp bij het huishouden of een rolstoel) worden via een indicatie aan personen afgegeven.

Uitgangspunt: het aantal huishoudens dat gebruik maakt van een of meer Wmo-voorzieningen

In de tabel op de volgende pagina staat verwachte ontwikkeling van het aantal huishoudens dat gebruik maakt van een Wmo-voorziening. Huishoudens kunnen daarbij gebruik maken van meer dan één voorziening uit de Wmo. We kiezen ervoor deze zorg op het niveau van huishoudens (personen die samen in een woning wonen) weer te geven, omdat dit het sterkst raakt aan de huisvestingsvraag die deze zorgbehoefte oplevert. We brengen het huidige Wmo-gebruik in beeld op basis van data van CBS Microdata. Voor de ontwikkeling gaan we uit van eenzelfde aandeel Wmo-gebruik door de diverse leeftijdsklassen.

Vergrijzing leidt tot toename Wmo-gebruik van huishoudens met ruim 15% tot en met 2040

In totaal zien we dat het aantal huishoudens dat gebruik maakt van Wmo2015 (onder de huidige voorwaarden) toeneemt met 1.430 tot 2041. Dit is een stijging van 18% ten opzichte van 2024. Niet in elke wijk is deze stijging even groot. Dit hangt onder andere af van de mate van vergrijzing die de wijken doormaken. De oudere bevolking groeit sterk in wijken Oost, West en Zuidoost waardoor het aantal huishoudens dat gebruik maakt van de Wmo ook sterk toeneemt. De algehele groei in de gemeente van 18% is vergelijkbaar met de groei in de regio Maastricht-Heuvelland (+21%). Het aantal huishoudens in Maastricht dat gebruik maakt van de Wmo staat gelijk aan ruim 60% van het totaal aantal huishoudens met Wmo-indicatie in de regio Maastricht-Heuvelland.

Tabel 8: Ontwikkeling huishoudens met Wmo (excl. verblijf en opvang), 2024-2041

Niveau	Naam	2024	2031	2024-2031	2041	2024-2041	
		Aantal	Aantal	Ontw.	Aantal	Ontw.	%
Regio	Maastricht-Heuvelland	11.995	13.166	+1.170	14.460	+2.465	+21%
Gemeente	Maastricht	7.770	8.420	+650	9.200	+1.430	+18%
Wijken	Noordoost	175	195	+20	215	+40	+23%
	Noordwest	155	170	+15	180	+25	+16%
	Oost	1.880	2.045	+160	2.225	+345	+18%
	West	2.995	3.185	+190	3.425	+430	+14%
	Zuidoost	1.280	1.425	+145	1.570	+290	+23%
	Zuidwest	415	475	+60	570	+160	+37%
	Centrum	865	930	+65	1.010	+145	+17%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijftallen en hele percentages

Forse toename van het aantal huishoudens van 85 jaar en ouder dat gebruik maakt van de Wmo

Van de circa 7.700 huishoudens die in 2024 gebruik maken van de Wmo zijn er circa 5.375 (69%) huishoudens van 65 jaar en ouder. Ongeveer 1.635 huishoudens in 2024 zijn ouder dan 85 jaar (21%). De toename van het aantal huishoudens dat gebruik maakt van de Wmo laat zich voornamelijk zien in de categorie 85-plus. Deze groep neemt in absolute aantallen en in relatieve mate het sterkst toe tot 2041. In de categorie tot 65 jaar is in diezelfde periode sprake van een lichte afname.

Tabel 9: Ontwikkeling van huishoudens die gebruik maken van Wmo-maatwerkvoorzieningen naar leeftijd in de gemeente Maastricht, 2024-2041

Leeftijd	2024	2031	2024-2031		2041	2024-2041	
	Aantal	Aantal	Ontw.	%	Aantal	Ontw.	%
<65 jaar	2.395	2.240	-155	-6%	2.175	-220	-9%
65-75 jaar	1.300	1.360	+60	+5%	1.130	-170	-13%
75-85 jaar	2.440	2.770	+330	+14%	2.990	+550	+23%
>85 jaar	1.635	2.045	+410	+25%	2.905	+1.270	+78%
Totaal	7.770	8.420	+650	+8%	9.200	+1.430	+18%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijftallen en hele percentages

Naar verwachting grote toename van het aantal huishoudens dat gebruik maakt van door Wmo gefinancierde hulpmiddelen en diensten en hulp bij het huishouden

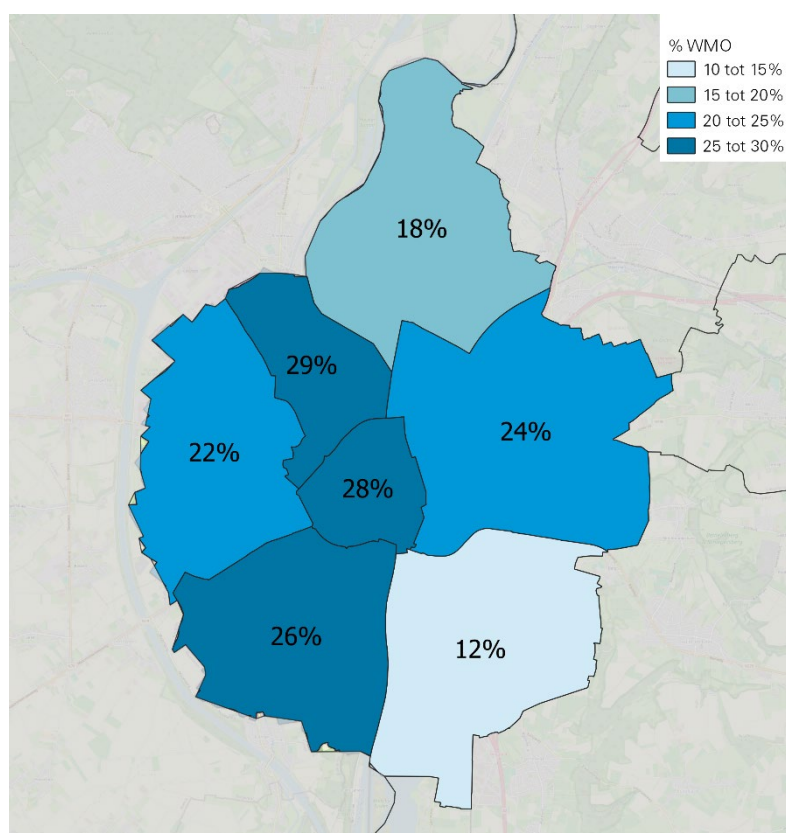
Er zijn in 2024 circa 15.105 maatwerkvoorzieningen verstrekt in de gemeente Maastricht. Omdat huishoudens meer dan één voorziening uit de Wmo kunnen gebruiken, ligt het aantal huishoudens in onderstaande tabel hoger dan het totaal aantal huishoudens dat gebruik maakt van de Wmo. Van alle afgegeven voorzieningen in 2024 zijn er 8.005 (circa 53%) ingedeeld als hulpmiddelen en diensten. Deze typen voorzieningen nemen het sterkst toe tot 2041 (+22%) gevolgd door hulp bij het huishouden (+20%). Ondersteuning thuis blijft nagenoeg gelijk. Dit komt doordat dit type voorziening relatief vaak door jongere personen wordt gebruikt. In totaal neemt naar verwachting het gebruik van de Wmo toe met circa 2.685 voorzieningen in 2041 ten opzichte van 2024. In Maastricht heeft een huishouden dat Wmo gebruikt in 2024 toegang tot 1,9 voorzieningen. Dit gemiddelde blijft nagenoeg gelijk in 2041.

Tabel 10: Ontwikkeling type voorzieningen (exclusief verblijf en opvang) in de gemeente Maastricht, 2024-2041

Type voorziening	2024	2031	2024-2031		2041	2024-2041	
	Aantal	Aantal	Ontw.	%	Aantal	Ontw.	%
Ondersteuning thuis	2.395	2.395	0	0%	2.400	+5	0%
Hulp bij het huishouden	4.705	5.170	+465	+10%	5.660	+955	+20%
Hulpmiddelen en diensten	8.005	8.785	+780	+10%	9.730	+1.725	+22%
Totaal	15.105	16.350	+1.245	+8%	17.790	+2.685	+18%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijftallen en hele percentages

Figuur 3: Aandeel Wmo-huishoudens ten opzichte van de totale bevolking per CBS wijk in de gemeente Maastricht

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021). Bewerking Stec Groep (2024)

2.5 Jeugdwet

Jeugdigen tot 18 jaar, met uitloop tot 23 jaar, ontvangen zorg vanuit de Jeugdwet

Via de Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor hulp die aan jeugdigen (tot achttien jaar met uitloop tot 23 jaar) geleverd wordt. Deze hulp is ondersteuning en zorg aan jeugdigen en of hun ouders/verzorgers. Ook het bevorderen van zelfstandig maatschappelijk functioneren valt hieronder. Jeugdhulp kan onderverdeeld worden in jeugdhulp zonder en met verblijf. Bij jeugdhulp met verblijf woont de jeugdige niet meer bij de ouders, maar bijvoorbeeld in een pleeggezin, gezinshuis of instelling.

Aantal personen met jeugdhulp neemt licht af tot 2031 maar licht toe tot 2041

In onderstaande tabel staat de verwachte ontwikkeling van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van de Jeugdwet. We maken hiervoor gebruik van CBS Microdata. Vervolgens gebruiken we een prognose van het aantal gezinnen in de gemeente Maastricht om een inschatting te maken van het aantal jeugdigen dat in de toekomst jeugdhulp nodig heeft. We houden er in deze prognose dus rekening mee dat het aandeel jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp niet toeneemt. In werkelijkheid zien we echter lange wachttijden in de jeugdzorg. Wanneer wordt ingezet op het inlopen van deze wachttijden kan de vraag naar jeugdhulp hoger uitvallen. Het aantal personen met jeugdzorg daalt in 2031 ten opzichte van 2024 met 145 in de regio en 90 in de gemeente Maastricht. Kijkend naar 2041 in vergelijking met 2024 is er juist weer sprake van een lichte stijging. Dit effect is iets sterker in Maastricht (+4%) dan in de regio (+1%).

Tabel 11: Ontwikkeling personen die gebruik maken van jeugdhulp, in 2024-2041

Niveau	Naam	2024	2031	2024-2031	2041	2024-2041	
		Aantal	Aantal	Ontw.	Aantal	Ontw.	%
Regio	Maastricht-Heuvelland	4.695	4.550	-145	4.740	+45	+1%
Gemeente	Maastricht	2.830	2.740	-90	2.945	+115	+4%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijftallen en hele percentages.

Grootste deel van de jeugdhulp wordt aangeboden zonder verblijf

Uit het onderscheid naar jeugdhulp met en zonder verblijf blijkt dat absoluut jeugdhulp zonder verblijf de grootste groep is (circa 85% in 2024). De toename is absoluut ook het grootst tot en met 2040. Het gaat om 110 extra jeugdigen die hier naar verwachting gebruik van maken. De totale vraag naar jeugdhulp is in deze tabel hoger dan in de tabel hiervoor omdat iemand zowel ergens kan verblijven (met verblijf) en tegelijkertijd een voorziening kan ontvangen die onder ‘zorg thuis’ valt.

Tabel 12: Ontwikkeling jeugdhulp naar vorm in de gemeente Maastricht, 2024-2041

Vorm van jeugdhulp	2024	2031	2024-2031		2041	2024-2041	
	Aantal	Aantal	Ontw.	%	Aantal	Ontw.	%
Zonder verblijf	2.660	2.580	-80	-3%	2.770	+110	+4%
Met verblijf	340	330	-10	-3%	350	+15	+3%
Totaal	3.135	2.910	-90	-3%	3.120	+120	+4%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijftallen en hele percentages..

3. Wonen en zorg voor ouderen (65-plus)

3.1 Dubbele vergrijzing in de gemeente Maastricht

In de gemeente Maastricht is sprake van dubbele vergrijzing; de aankomende jaren komen er meer ouderen bij en de oudste ouderen worden steeds ouder. Dat laatste is zichtbaar in de relatieve groei van deze oudste groep tot en met 2040. Het gaat om een toename van zo'n 35% bij alleenstaanden en stellen ouder dan 75 jaar. De gemeente Maastricht is een studentenstad, waardoor het aandeel alleenstaanden en stellen tot 35 jaar relatief hoog is. Wel zal deze groep op basis van demografische ontwikkelingen naar verwachting afnemen (-13%).

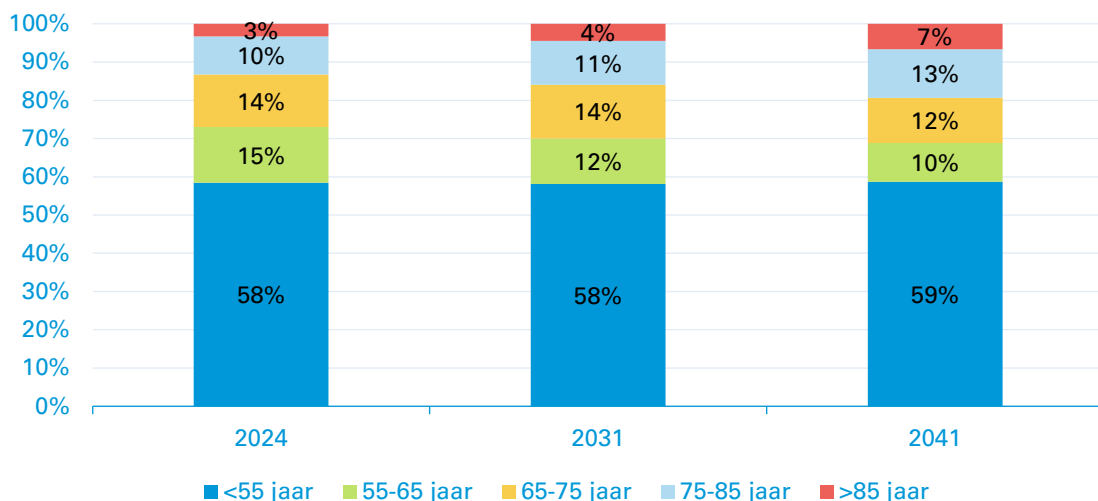
Tabel 13: Huishoudensontwikkeling in de gemeente Maastricht, 2024-2041

	2024	2031	2024-2031	2041	2024-2041
Doelgroep	Aantal	Aantal	%	Aantal	%
A&S <35 jaar	23.875	22.965	-4%	20.765	-13%
Gezinnen	13.485	13.700	+2%	14.910	+11%
A&S 35-55 jaar	7.380	7.380	0%	7.960	+8%
A&S 55-75 jaar	16.070	15.095	-6%	12.375	-23%
A&S >75 jaar	8.985	10.440	+16%	12.210	+36%
Overig*	375	390	+3%	375	0%
Totaal	70.175	69.965	0%	68.595	-2%

Bron: Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024).

* Onder 'overige' vallen huishoudens die niet in te delen zijn naar deze huishoudentypen. Denk aan huishoudens met drie (gelijkwaardige) volwassenen en dergelijke

Figuur 4: Ontwikkeling huishoudens naar leeftijdsklassen, gemeente Maastricht

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024)

Op wijkniveau grootste absolute toename in Maastricht West, Oost en Zuidoost

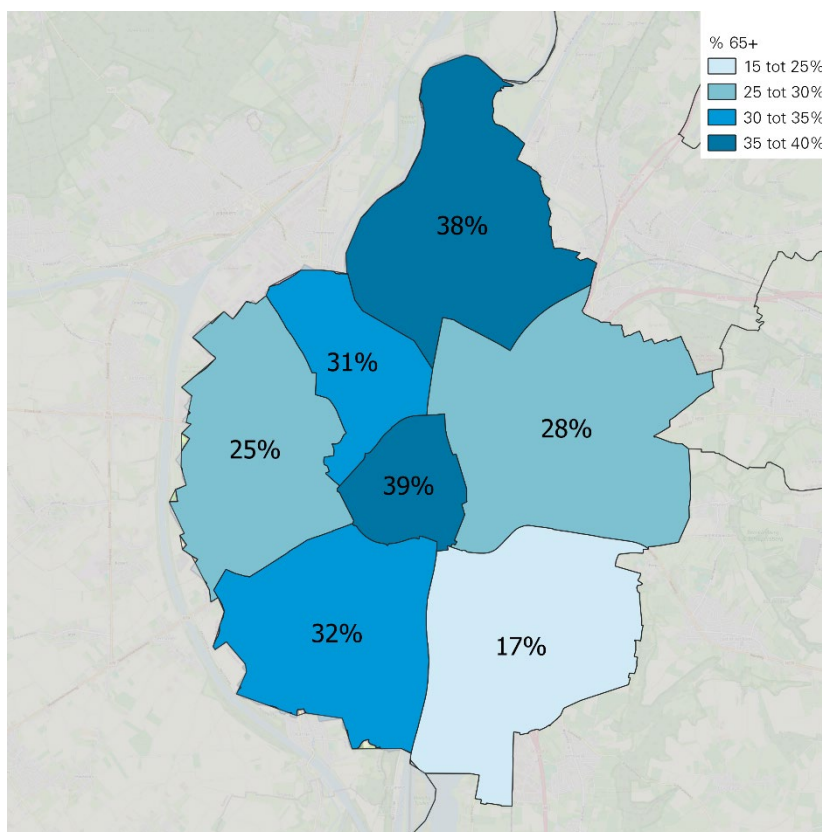
In alle Maastrichtse wijken neemt het aantal ouderen toe. De grootste absolute toename is zichtbaar in de wijken Maastricht West (+635), Oost (+595) en Zuidoost (+445). Een hoger aandeel ouderen kan zorgen voor een lagere draagkracht om bijvoorbeeld ondersteuning te kunnen leveren. Tegelijkertijd speelt ook sociale cohesie hierbij een grote rol.

Tabel 14: Ontwikkeling aantal particuliere 65-plus huishoudens in 2024-2041

Niveau	Naam	2024	2031	2024-2031	2041	2024-2041	
		Aantal	Aantal	Ontw.	Aantal	Ontw.	%
Regio	Maastricht-Heuvelland	69.600	77.220	+7.620	77.355	+7.755	+11%
Gemeente	Maastricht	18.850	20.810	+1.960	21.010	+2.160	+11%
Wijken	Noordoost	530	580	+50	575	+45	+8%
	Noordwest	370	415	+45	415	+45	+12%
	Oost	4.240	4.775	+535	4.835	+595	+14%
	West	6.290	6.820	+530	6.925	+635	+10%
	Zuidoost	3.145	3.610	+465	3.590	+445	+14%
	Zuidwest	1.750	1.870	+120	1.920	+170	+10%
	Centrum	2.525	2.740	+215	2.750	+225	+9%

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op vijftallen en hele percentages

Figuur 5: Aandeel 65-plussers ten opzichte van de totale bevolking per CBS-wijk in de gemeente Maastricht

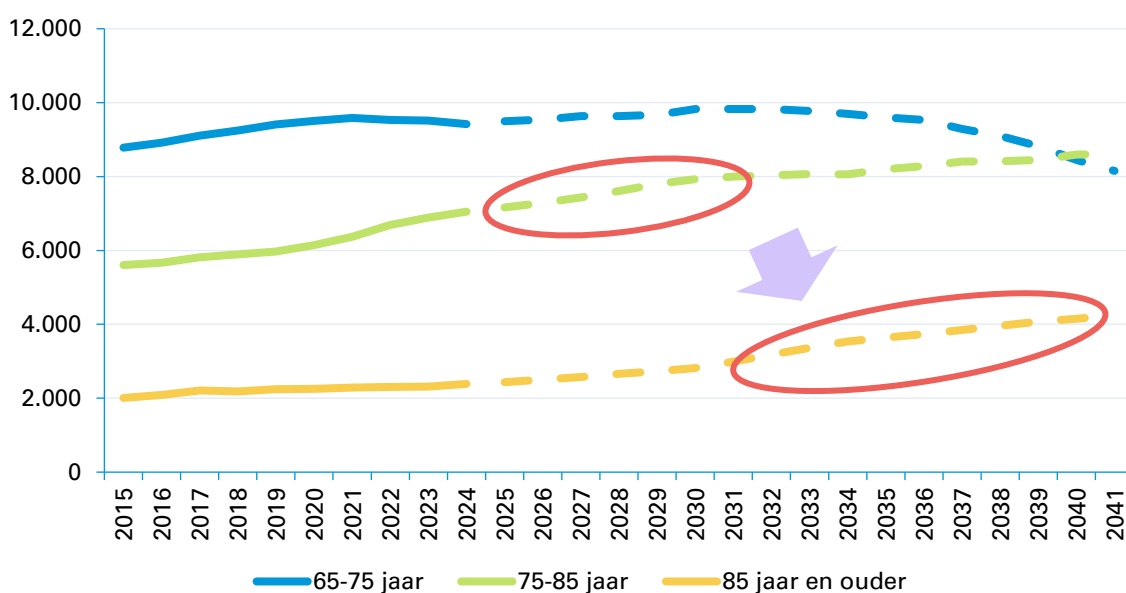
Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021). Bewerking Stec Groep (2024)

3.2 Verschuivingen binnen de oudere doelgroep zichtbaar

Vooral stijging in aantal huishoudens ouder dan 75 jaar

Binnen de oudere doelgroep treden verschuivingen op. Er is namelijk sprake van ‘dubbele vergrijzing’ zoals eerder genoemd. Er zijn in 2041 naar verwachting niet enkel meer huishoudens ouder dan 65 jaar, ook binnen deze doelgroep worden de huishoudens ouder. Zo blijft het aantal huishoudens tussen de 65 en 75 jaar redelijk stabiel, terwijl we juist een sterke stijging verwachten van het aantal huishoudens ouder dan 75 jaar. Dit heeft ook gevolgen voor de woon- en zorgopgave. Met name ouderen boven de 75 jaar doen namelijk een beroep op (intensieve) zorg. Hier dienen ook de woningen en woonomgeving op ingericht te worden.

Figuur 6: Ontwikkeling 65-plus huishoudens, gemeente Maastricht

Bron: CBS Microdata (2024, cijfers 2021), Progneff2023. Bewerking Stec Groep (2024)

Prognoses geven richting, maar zijn geen blauwdruk

Aangezien prognoses op de lange termijn omgeven zijn met een grote mate van onzekerheid, richten we ons in dit onderzoek op de perioden tot en met 2030 en tot en met 2040. Verdere doorkijk brengt meer onzekerheid met zich mee. Ook voor de doorkijk tot 2030 en 2040 geldt dat prognoses richting geven, maar geen blauwdruk zijn. Regelmatige monitoring is daarom nodig.

4. Aandachtsgroepen

Meer aandacht voor aandachtsgroepen

De Rijksprogramma's 'Wonen en zorg voor Ouderen', 'Langer Thuis' en 'Een thuis voor iedereen' richten zich op de groeiende groep ouderen en aandachtsgroepen. Het geeft op nationaal niveau richting voor de manier waarop wonen voor deze doelgroepen (al dan niet met een zorg- en ondersteuningsvraag) georganiseerd moet worden. De groeiende groep ouderen (zie hoofdstuk 3) is vooral een lokaal vraagstuk, waarbij voldoende betaalbare woningen voor alle aandachtsgroepen een meer regionaal vraagstuk is. Een evenwichtige toedeling over gemeenten van aandachtsgroepen met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding is het doel van het programma 'Een thuis voor iedereen'. In het kader van deze programma's en de faire share-afspraken staat hieronder de omvang en uitstroom van de verschillende aandachtsgroepen die het Rijk onderscheidt in een kalenderjaar.

Tabel 15: Overzichtstabel standcijfers en uitstroom senioren (Maastricht in vergelijking met regio)

Doelgroep	Standcijfer (en % t.o.v. de regio Maastricht-Heuvelland)		Uitstroom		Bron en peildatum
	Maastricht	Regio	Maastricht	Regio	
Ouderen	65-75 jaar	14.255 (53%)	27.100	-	- CBS, over jaar 2024
	75-85 jaar	9.915 (53%)	18.875	-	- CBS, over jaar 2024
	85 jaar of ouder	3.725 (53%)	7.030	-	- CBS, over jaar 2024
	Totaal 65 jaar en ouder	27.890 (53%)	53.005	-	- CBS, over jaar 2024

Bron: zie laatste kolom van de tabel

Tabel 16: Overzichtstabel standcijfers en uitstroom aandachtsgroepen met voornamelijk een zorgvraag (Maastricht en vergelijking met regio)

Doelgroep	Standcijfer (en % t.o.v. de regio Maastricht-Heuvelland)		Uitstroom		Bron en peildatum
	Maastricht	Regio	Maastricht	Regio	
Mantelzorgverleners	12.255 (55%)	22.150	-	-	CBS, over jaar 2021
Mantelzorgontvangers	4.565 (53%)	8.660	-	-	CBS, over jaar 2023
Langdurige zorg (Wlz)	2.875 (58%)	4.980	15 (60%)	25	CBS, over jaar 2021
Beschermd wonen (Wmo)	-	-	53*	-	Gemeente Maastricht 2024, over jaar 2023
Maatschappelijke opvang (Wmo)	-	-	202	-	Gemeente Maastricht 2024, over jaar 2023
Housing	-	-	97**	-	Gemeente Maastricht 2024, over jaar 2023
Jeugdzorg (met verblijf)	335 (68%)	490	30 (40%)	75	CBS, over jaar 2022
Forensische zorg***	Uitvraag	Uitvraag	Uitvraag	Uitvraag	Uitvraag

Bron: zie laatste kolom van de tabel

* Aanvullend op beschermd wonen met verblijf (basis + licht) zijn er personen die beschermd wonen zonder verblijf ontvangen van de gemeente Maastricht. Het gaat hier om personen waarvan het verblijf niet bekostigd wordt door de gemeente Maastricht. Het is mogelijk dat een deel van deze personen wel in een instelling woont. Voorbeeld is wanneer het persoonsgebonden budget voor verblijf verzilverd is bij een zorginstelling waardoor toch een andere woning nodig is bij uitstroom.

** In 2023 zijn er 97 plaatsingen gedaan voor het Loket Housing. Het Loket Housing Maastricht-Heuvelland is het centrale toegangloket voor mensen vanaf 18 jaar met een bestaande of dreigende huisvestingsvraag in combinatie met een begeleidingsbehoefte. Voor 2023 was de afgesproken taakstelling met woningcorporaties 88.

*** Uitvraag bij aanbieders met verblijf.

Tabel 17: Overzichtstabel standcijfers en uitstroom aandachtsgroepen met voornamelijk een huisvestingsvraag (Maastricht en vergelijking met regio)

Doelgroep	Standcijfer (en % t.o.v. de regio Maastricht-Heuvelland)	Uitstroom		Bron en peildatum
		Maastricht	Regio	
Ex-gedetineerden (> 3 maanden)	-	-	30 (100%)	30* MHA, over jaar 2022
Studenten	17.305 (83%)	20.775	-	- CBS, over jaar 2021
Arbeidsmigranten	5.465 (76%)	7.185	-	- CBS, over jaar 2021
Oekraïense vluchtelingen	565 (47%)	1.200	-	- CBS, over jaar 2023
Taakstelling vergunninghouders	245 (58%)	420	-	- Rijksoverheid, september 2024. Betreft totale taakstelling eerste en tweede helft 2024
Woonwagenbewoners	147 (standplaatsen)	-	-	- Gemeente Maastricht, 2024
Stoppende sekswerkers	-	-	1	- Leger des Heils, over jaar 2023

Bronvermelding staat in de tabel benoemd.

* De Monitor Huisvesting Aandachtsgroepen is gebaseerd op geaggregeerde data. Voor gemeenten met een beperkt aantal cases kan er geen informatie gegeven worden. Het totaal van de regio telt daarom – met de cijfers die bekend zijn – op tot 30 (het totaal van de gemeente Maastricht).

Colofon

Datum: 7 maart 2025

Projectnummer: 24.090

Opdrachtgever: Gemeente Maastricht

Opdrachtnemer: Stec Groep

Adviseurs: Luuk Lentferink, Arlinde Dul, Zoë Wolff & Casper van Rietbergen

Stec Groep

Onderzoek en advies over wonen, werken en leefomgeving

Postbus 217, 6800 AE Arnhem

Willemsplein 5, 6811 KA Arnhem

026 - 751 41 00

info@stec.nl

www.stec.nl